

Հավելված
Գավառ համայնքի ավագանու՝
2024 թ. դեկտեմբերի 30-ի N 373-Ա որոշման

ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ԳԱՎԱՌ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՄԱՔՐՄԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ 2024-2028 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ՊԼԱՆ

2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐՎԵՈՒԹՅՈՒՆ.....	2
ԳԼՈՒԽ 1. ԱՌԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՅԱՏՈՒՄ	3
ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ, ԱՌԱՋՆԱՅԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՏԵՍԱԿԱՆ.....	4
Աղբահանության ռազմավարական նպատակները.....	4
Գաժար քաղաքի աղբահանության կառավարման ռազմավարության տեսլականը և ռազմավարական նպատակները.....	5
ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐ.....	5
ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ ԵՎ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ	9
Թափոնների քանակն ըստ հիմնական տեսակների և դրանց գործածության ձևերի.....	11
Աղբահանության և կոշտ թափոնների հետ գործածություն.....	12
ԻՐԱԶԵԿԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ	19
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ	20
ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԳՆԱՅԱՏՈՒՄ	23
ԳԼՈՒԽ 2. ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ	28
ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԿԱՆԽԱԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԾՐՁԱՆՈՒՄ	28
ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԹԻՐԱԽՆԵՐԻ ՍԱՅՄԱՆՈՒՄ (ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ և ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ)	30
ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆ (ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ԵՎ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ)	38
ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ՉԱՐԳԱՑՈՒՄ	40
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ	41
ԱՂԲԱՅԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՈՇՏ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԲՅՈՒՋԵՏԱՎՈՐՈՒՄ	46
ԳԼՈՒԽ 3. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ	49
ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱԾՐՁԱՆՈՒՄ ՍԱՅՄԱՆՎԱԾ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ և ԹԻՐԱԽՆԵՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄԸ	50
ԹԵՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՎԱԾ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	52
ԱՂԲԱՅԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՈՇՏ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԼԱՆՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՅՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	53

Աղյուսակ 1

Պլանի անվանում	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ Գավառ համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման կառավարման 2024-2028 թվականների տեղական պլան
Պլանավորման մեջ ընդգրկված համայնք, բնակավայրեր	Գավառ համայնք, Սարուխան, Լանջաղբյուր, Գեղարքունիք, Ծաղկաշեն, Գանձակ, Կարմիրգյուղ, Նորատուս, Հայրավանք, Ծովազարդ, Բերդկունք, Լճափ
Պլանավորման ժամանակաշրջան	2024 – 2028 թվականներ
Ներկայացվող Պլանի նախատեսված վերանայման ամսաթվերը	2025թ. սեպտեմբեր 2027թ. սեպտեմբեր
Պլանը կազմող անձանց անուն, ազգանուն, պաշտոն	Կարինե Զաքյան
Պլանը կազմող անձանց էլ. հասցե և հեռախոս	zakoyan.59@mail.ru +37499719779
Պլանի էլեկտրոնային տարբերակը ներբեռնելու էլ. հասցե	zakoyan.59@mail.ru

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Աղբահանության և սանիտարական մաքրման արդյունավետ կառավարումը կենսական նշանակություն ունի համայնքի բնակչության առողջության պահպանման, շրջակա միջավայրի պահպանման և կայուն զարգացման ապահովման համար: Գավառ համայնքի 2024-2028 թվականների աղբահանության և սանիտարական մաքրման տեղական պլանը մշակվել է՝ հիմք ընդունելով շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը, ինչպես նաև համայնքային զարգացման երկարաժամկետ ռազմավարական ծրագրերը:

Տեղական պլանը նպատակ ունի ապահովել համակարգված և արդյունավետ լուծումներ՝ համայնքում կոշտ կենցաղային թափոնների կառավարման, աղբահանության ծառայությունների որակի բարելավման և շրջակա միջավայրի աղտոտվածության նվազեցման ուղղությամբ:

Այս պլանի մշակման հիմքում ընկած են հետևյալ առաջնահերթությունները.

- Թափոնների կառավարման ոլորտում գործող համակարգերի կատարելագործում:
- Բնակչության իրազեկման և մասնակցության խթանում աղբահանության և սանիտարական մաքրման գործընթացներին:
- Աղբահանության ծառայությունների մատչելիության և հասանելիության ապահովում համայնքի բոլոր բնակավայրերում:
- Սանիտարական մաքրման ժամանակակից տեխնոլոգիաների ներմուծում՝ շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը բարձրացնելու նպատակով:

2024-2028 թվականների պլանը նպատակ ունի նաև ներդնել թափոնների տեսակավորման, վերամշակման և վերականգնման նորարարական մոտեցումներ, որոնք կնպաստեն համայնքի ընդհանուր էկոլոգիական վիճակի բարելավմանը:

Այս պլանը մշակվել է համայնքային մարմինների, տեղական բնակչության և շահագրգիռ կողմերի մասնակցությամբ՝ համապարփակ և գործուն ծրագրեր առաջարկելու նպատակով: Այն հիմնված է նաև Գեղարքունիքի մարզի համայնքների ներուժի գնահատման վրա՝ ապահովելով համահունչ և կայուն զարգացման ուղի:

ԳԼՈՒԽ 1. ԱՌԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Գավառ համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման համակարգի ներկայիս վիճակը հանդիսանում է համայնքի շրջակա միջավայրի և բնակչության կյանքի որակի վրա անմիջական ազդեցություն ունեցող կարևորագույն հարցերից մեկը: Վերջին տարիներին համայնքում իրականացվել են որոշակի քայլեր համակարգի բարելավման ուղղությամբ, սակայն դեռևս առկա են բազմաթիվ մարտահրավերներ, որոնք պահանջում են համալիր մոտեցում և երկարաժամկետ լուծումներ:

Աղբահանության ներկայիս համակարգը

- Կոշտ կենցաղային թափոնների հավաքագրում և տեղափոխում**
  - Թափոնների հավաքագրման համակարգը գործում է մասնակի արդյունավետությամբ, ինչը պայմանավորված է ինչպես տեխնիկական ռեսուրսների սահմանափակությամբ, այնպես էլ թափոնների տեսակավորման մեխանիզմների բացակայությամբ:
  - Հավաքման գրաֆիկի և ծառայությունների համատարած հասանելիության խնդիրները համայնքի որոշ բնակավայրերում առաջացնում են թափոնների կուտակումներ:
- Սանիտարական մաքրման գործընթաց**
  - Մաքրման աշխատանքները հիմնականում իրականացվում են համայնքի կենտրոնական հատվածներում, մինչդեռ երկրորդային ճանապարհները և գյուղական բնակավայրերը հաճախ դուրս են մնում ծառայությունների ծավալից:
  - Մաքրման համար օգտագործվող տեխնիկան և աշխատուժը չեն բավարարում համայնքի աճող կարիքները:
- Թափոնների վերամշակում և տեսակավորում**
  - Համայնքում դեռևս չկա գործող տեսակավորման կամ վերամշակման կենտրոն, ինչը հանգեցնում է թափոնների չվերականգնվող օգտագործմանը:
  - Թափոնների մեծ մասն ուղղվում է աղբավայրեր, ինչը առաջացնում է էկոլոգիական և սանիտարական խնդիրներ:

Մարտահրավերներ

- Տեխնիկական ռեսուրսների սահմանափակություն**
Աղբահանության համար նախատեսված տեխնիկական և սարքավորումները չեն համապատասխանում համայնքի չափսերին և կարիքներին:
- Իրավական և կազմակերպչական խոչընդոտներ**
Առկա չեն համայնքային աղբահանության կարգավորման համապարփակ ընթացակարգեր և երկարաժամկետ ռազմավարություններ:
- Բնակչության իրազեկման պակաս**
Թափոնների տեսակավորման և վերամշակման վերաբերյալ բնակչության իրազեկությունը շատ ցածր է, ինչը խոչընդոտում է կոլեկտիվ մոտեցման ներդրմանը:
- Աղբավայրերի չկարգավորված վիճակ**
Գավառ համայնքի աղբավայրերը չեն համապատասխանում սանիտարական նորմերին՝ դառնալով շրջակա միջավայրի աղտոտման հիմնական աղբյուր:

Հնարավորություններ

Չնայած առկա խնդիրներին՝ համայնքը ունի մի շարք ներուժային հնարավորություններ՝

- Բարելավելու թափոնների կառավարման գործընթացը՝ ներգրավելով միջազգային փորձ և նորարարական տեխնոլոգիաներ:
- Մշակելու և ներդնելու բնակչության ներգրավվածության ծրագրեր՝ թափոնների կառավարման համակարգի արդյունավետությունը բարձրացնելու համար:
- Կառուցելու տեսակավորման և վերամշակման ենթակառուցվածքներ՝ համայնքի տնտեսական զարգացմանը նպաստելու նպատակով:

ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ, ԱՌԱՋՆԱՅԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՏԵՍԱԿԱՆ

Աղբահանության ռազմավարական նպատակները

Գավառ համայնքի աղբահանության կառավարման 2024-2028թվականների պլանով սահմանվել են աղբահանության ռազմավարական ուղղությունները և երկարաժամկետ նպատակները:

1. Համակարգի զարգացում (կառավարում և կազմակերպչական հարցեր ներքին օրենսդրություն և կանոնակարգեր)
2. Աղբահանության տեխնիկական միջոցների զարգացում (Աղբի կուտակման, ավաքման, տեղափոխման, տեղակայման, տեսակավորման, վերամշակման /վնասագերծման տեխնիկական հնարավորություններ և ձևեր)
3. Ֆինանսական-տնտեսական արդյունավետություն (ինքնաձախսաձածկման հնարավորություններ և տնտեսական արդյունավետության բարձրացում, աղբահանության վճարների գանձման մեթոդներ, ստացականների և պայմանագրերի կիրառման ձևեր, աղբի տեսակավորման և վերամշակման հնարավորություններ և այլն)
4. Հանրային իրազեկություն և մասնակցություն (երկկողմանի տեղեկատվության կիրառում):

Ստորև ձևակերպված են այդ 4 նպատակները, որոնք համապատասխանում են վերոնշյալ ոլորտներին.

- Ա. Ինստիտուցիոնալ և օրենսդրական զարգացում (կառավարում և կազմակերպչական հարցեր, ներքին կանոններ և կանոնակարգեր):
- **Նպատակ 1.** Բարելավել համայնքում աղբահանության կառավարման համակարգը և ձևավորել համայնքային դաշտ:
- Բ. Աղբահանության կառավարման ենթակառուցվածք (ԿԿԹ կուտակման, հավաքման, տեղափոխման, տեղակայման, տեսակավորման և վերամշակման/վնասագերծման տեխնիկական հնարավորություններ և ձևեր):
- **Նպատակ 2.** Ուժեղացնել աղբահանության կառավարման ենթակառուցվածքները Գավառ համայնքի ամբողջ տարածքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան սպասարկելու համար՝ հիմնելով աղբի կրճատման, վերամշակման, վնասագերծման և շրջակա միջավայրի պաշտպանությանն ուղղված մշտական գործընթաց՝ արդյունավետ համագործակցելով օպերատորների հետ:
- Գ. Ֆինանսական-տնտեսական արդյունավետություն:
- **Նպատակ 3.** Հասնել աղբահանության կառավարման ֆինանսական կայունությանը:
- Դ. Հանրային իրազեկություն և մասնակցություն:
- **Նպատակ 4.** Ապահովել բնակչության մշտական և հետևողական իրազեկումը և մասնակցությունը աղբահանության կառավարման գործընթացին:

Գավառ քաղաքի աղբահանության կառավարման ռազմավարության տեսլականը և ռազմավարական նպատակները.

Իրավիճակային վերլուծություն (SWOT)

Հաշվի առնելով Գավառ համայնքի աղբահանության ներկայիս իրավիճակը կատարվել է աղբահանության ներքին պոտենցիալի և արտաքին բարենպաստ ազդեցության, ինչպես նաև համայնքի թույլ կողմերի և համայնքից դուրս գտնվող բացասական ազդեցությունների վերլուծություն (SWOT վերլուծություն): Ստորև ամփոփ ներկայացվում է այդ վերլուծության արդյունքները: Վերլուծությունը թույլ է տալիս ուրվագծել այն պայմանները, որոնք սպասվում են ապագայում՝ հաշվի առնելով արտաքին դրական և բացասական ազդեցությունները:

Գավառ համայնքի աղբահանության SWOT վերլուծություն.

ՈՒՑԵՂ ԿՈՂՄԵՐ

- համայնքում աղբահանություն իրականացնող համայնքային հիմնարկի առկայություն
- աղբահանության գրաֆիկի առկայություն
- համապատասխան տեխնիկայով հագեցվածություն
- ժամանակակից տեխնիկայով վերազինում
- դռնոր կազմակերպությունների ներգրավում
- սահմանված է ցածր սակագին

ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- աղբի տեսակավորման և վերամշակման ծրագրերի իրականացում
- գարգացած երկրների փորձի տեղայնացում
- բնակչության իրազեկվածության աստիճանի բարձրացում
- սպասարկման որակի բարձրացում
- շրջակա միջավայրի նկատմամբ բնակչության հոգածության բարձրացում
- տեսակավորված աղբից համայնքի բյուջե հավելյալ եկամուտ
- Բազմաբնակարան շենքերում կրծողների խնդրի կարգավորում

ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐ

- վարձավճարների հավաքագրման ցածր մակարդակ
- ինքնաձախսածածկման անհնարիություն
- բանվորական աշխատուժի բացակայություն
- հասարակության անբարեխիղճ վերաբերմունք
- բնակչության կողմից ոչ ճիշտ տեսակավորման իրականացում

ՎՏԱՆԳՆԵՐ

- Ճանապարհների շահագործման սեզոնային դժվարություններ
- չհավաքագրվող աղբահանության վճարների գանձման համար անհրաժեշտ օրենսդրական լծակների բացակայություն
- տեսակավորման համակարգի թերի իրականացում

ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐ

Պլանում ներառված է պլանավորվող տարածքի ընդհանուր բնութագիրը:

Պլանավորման տարածքը ընդգրկում է Գավառ համայնքը՝ աղբահանության գոտիավորման դեպքում:

ա. Պլանավորման տարածքի նկարագրություն.

Գավառ համայնքը գտնվում է Գեղամա լեռների արևելյան լանջին՝ Գավառագետի ստորին հոսանքի ավազանում: 1995թ.-ից հանդիսանում է Գեղարքունիքի մարզի մարզկենտրոնը:

Այսպիսով, ներկայումս Գավառ համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերն են Գավառ քաղաքը Բերդկունք, Գանձակ, Գեղարքունիք, Լանջաղբյուր, Լճափ, Ծաղկաշեն, Ծովազարդ, Կարմիրգյուղ, Հայրավանք, Նորատուս, Սարուխանգյուղերը: Համայնքի կենտրոնը Գավառ քաղաքն է: Հեռավորությունը մայրաքաղաք Երևանից 98 կմ է: Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 25228.08 հա: Համայնքի տնային տնտեսությունների թիվը 15473 է, առկա բնակչության թիվը կազմում է 61904 մարդ: Գավառ համայնքն ունի 27 համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններ՝ նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն, մարզադպրոց, երաժշտական դպրոցներ, գրադարանների կենտրոնացված համակարգ, մշակութային կենտրոններ, արվեստի դպրոցներ և կոմունալ սպասարկում և բարեկարգում համայնքային հիմնարկ:

Աղյուսակ 2

	Ընդհանուր տարածք	Քաղաքային	Գյուղական	Արդյունաբերական	Գյուղատնտեսական	Կանաչ, անտառային
Տարածքը (հա)	60385,737	1480,3999	3318,54	559.69	54961,78	65,33
Տարածքը տոկոսով ընդհանուրից (%)	92,07	2,26	5,06	0,85	83,8	0,1

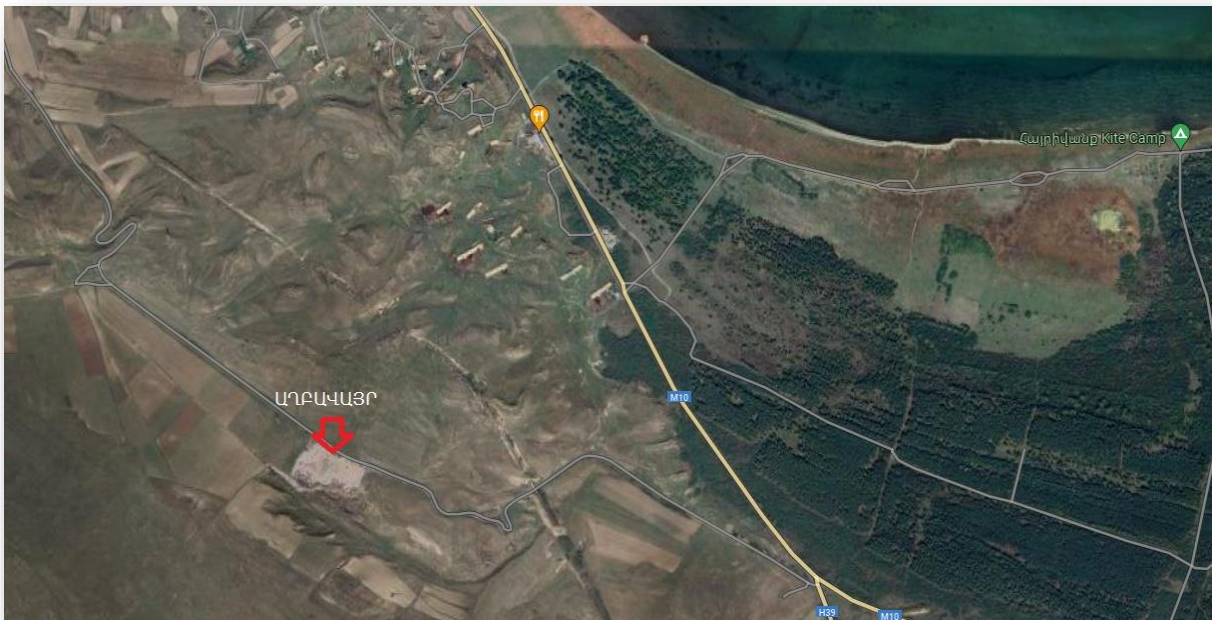
բ. Աշխարհագրական սահմաններ.

Քարտեզի վրա նշված է տարածքի աշխարհագրական սահմանները և տեղադրել է ենթաբաժնում :

<https://maps.app.goo.gl/fXHbxVQdzYD1zC1s8> Գավառ համայնքի ընդհանուր տարածքը՝

<https://maps.app.goo.gl/2qPaL8RKjnvDgd9y8> Աղբավայրի գտնվելու վայրը`

գ. Ժողովրդագրական տեղեկատվություն.

Աղյուսակ 3

Գրանցված բնակչություն (մարդ)	Փաստացի բնակվող (մարդ)	Տնտեսությունների թիվ	Բազմաբնակարան ենքերի թիվ	Բնակարանների թիվ
62400		13100	76	2297

դ. Կոշտ թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակը և քանակը.

Աղյուսակ 4

Թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակները	Քանակ	Նշումներ
Բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ		
Բազմաբնակարան բնակելի շենքեր	76	
Անհատական բնակելի տներ	13100	
Ոչ բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ	2735	
Առևտրի, հանրային սննդի և կենցաղային ծառայությունների մատուցման շինություններ	218	
Հյուրանոցային և հյուրատնային տնտեսություններ, սպորտի համարանախատեսված, տրանսպորտի բոլոր տիպերի կայանների շինություններ	3	
Վարչակառավարչական, ֆինանսական, կապի, ինչպես նաև առողջապահության համարանախատեսված շինություններ	36	
Արտադրական, արդյունաբերական և գյուղատնտեսական նշանակության շինություններ	13	
Գիտակրթական, մշակութային և գրասենյակային նշանակության շինություններ	80	
Շինություններ, որտեղ իրականացվում է մեկիցավելի, առանձնացված տնտեսական գործունեություն	3	

ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ ԵՎ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ա. Գոյացող թափոնների քանակի ընդունված ցուցանիշներն են.

- մեկ տարում գոյացող թափոնների ընդհանուր զանգվածը 12800(տոննա/տարեկան)
- մեկ տարում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով 291(մարդ/կգ/տարի)
- մեկ օրում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով 0,8 (մարդ/կգ/օր)

բ. Թափոնների բաղադրության հիմնական տեսակները/հոսքերը

- **Կոշտ կենցաղային թափոն՝** աղբամաններում կուտակվող կոշտ կենցաղային թափոն՝ «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված թափոն,
- **Խոշոր եզրաչափի թափոն՝** 1խմ և ավել ծավալով թափոն, որը չի տեղադրվում աղբամանում,
- **Շինարարական աղբ՝** քաղաքաշինական և շինարարական գործունեության հետևանքով առաջացող աղբ,
- **Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն,**
- **Փաթեթավորման թափոն՝** կոմերցիոն գոտում գոյացող փաթեթավորման թափոն,
- **Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն (ԷԷՍ)՝** չշահագործվող սարքավորում, որը սնուցվում է էլեկտրական ցանցից կամ մարտկոցից,
- **Կենսաբանական թափոն՝** կենդանական ծագման պարենային և ոչ պարենային հումքի վերամշակումից ստացված թափոններ, ինչպես նաև անասնապահական, թռչնաբուծական և ձկնաբուծական ձեռնարկությունների գործունեության հետևանքով առաջացած թափոններ
- **Պարտեզային թափոն՝** այգիների, պուրակների և այլ կանաչ տարածքներից հավաքված թափոն, այդ թվում՝ էտման թափոն, տերևներ և այլ նմանատիպ թափոն,
- **Անվաղողեր՝** մարդատար, բեռնատար մեքենաների և հեծանիվների շահագործումից դուրս եկած անվաղողեր
- **Վտանգավոր թափոն՝** (բացի ԷԷՍ թափոնից)՝ ներկեր, քիմիկատներ, դյուրավառ նյութեր, բժշկական թափոն և այլն, հնարավոր ցանկը ներկայացված է հավելվածում:

Պայմանավորված այն հանգամանքով, որ դեռևս թափոնների բաղադրության մանրակրկիտ ուսումնասիրություն չի իրականացվել, ուստի աղյուսակ 5-ը չի լրացվում:

Աղյուսակ 5

I Թափոնի տեսակը	%	II Թափոնի տեսակը՝ մանրակրկիտ բաղադրության ուսումնասիրության դեպքում	%
Օրգանական		Խոհանոցային	
		Այգիներից պուրակներից և այլ կանաչ տարածքներից	
Թուղթ և սովաբաթուղթ			
Պլաստիկ		Պլաստիկ շշեր	
		պոլիէթիլենային փաթեթավորումներ	
		Պլաստիկ տարաներ	
Ապակի			

Մետաղ			
Այլ թափոն		էլեկտրական	
		տեքստիլ	
		փայտ	
		վտանգավոր	
		Այլ	

Աղյուսակ 6

	Թափոններ գործածության ձև	Նկարագրություն
I	Խառը, չտեսակավորված հավաքում և տեղափոխում	Գավառ համայնքում իրականացվում է թափոնների խառը հավաքում և հեռացում համայնքային հիմնարկի կողմից դեպի աղբավայր, ինչպես նաև թափոն առաջնացնողի կողմից աղբի ինքնափոխադրում դեպի աղբավայր
II	Թափոնների տեսակավորված հավաքում և տեղափոխում	Սկզբնաղբյուրում թափոնների տեսակավորված հավաքում կամ թափոն առաջացնողի կողմից տեղափոխում դեպի տեսակավորման կենտրոն չի իրականացվում Գավառ համայնքում
III	Թափոնների վերաօգտագործում և վերակիրառում	-
IV	Թափոնների վերամշակում և օգտահանում	-
IV	Վտանգավոր թափոնների չեզոքացում/վնասազերծում /	-
VI	Թափոնների տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում	-
VII	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում	համայնքում թափոնների տեղադրումն իրականացվում է քաղաքաշինական , բնապահպանական սանիտարական նորմերին համապատասխանող աղբավայրում

Թափոնների քանակն ըստ հիմնական տեսակների և դրանց գործածության ձևերի

Աղյուսակ 7

Թափոնի տեսակ	Աղբի գոյացում 1շնչի հաշվով, կգ/տարի/մարդ	Աղբի տարեկան գոյացում, տոննա/տարի	Թափոնների գործածության ձևեր							Նշումներ
			I	II	III	IV	V	VI	VII	
			Խառը հավաքում (% ընդհանուր քանակից)	Տեսակավորված հավաքում (% ընդհանուր քանակից)	Վերաօգտագործում/կրկնօգտագործում (% ընդհանուր քանակից)	Վերամշակում/կամ օգտահանում (% ընդհանուր քանակից)	Վտանգավոր թափոնների չեզոքացում/վնասազերծում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սանիտար. աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում մասնախտաղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)	
Կոշտ կենցաղային թափոն	291	12800	100	-	-	-	-	-	100	
Խոշոր եզրաչափերի թափոն										
Շինարարական աղբ	1.03	230	10	90					90	
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	-									
Անվադողեր	-									
Փաթեթավորում և փաթեթվածք	-									
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	-									
Կենսաբանական թափոն	-									
Վտանգավոր թափոններ	-									

Աղբահանության և կոշտ թափոնների հետ գործածություն

➤ Աղբահանություն և կոշտ կենցաղային թափոնների հավաքում:

Աղյուսակ 8

Թափոնների հավաքման տեղ	Ծառայությունից օգտվող բնակչություն (%)	Տեսակավորված հավաքում (տոննա)	Տեսակավորված հավաքում (%)	Չտեսակավորված հավաքում (տոննա)	Չտեսակավորված հավաքում (%)	Նշումներ
Աղբամաններից	49	0	0	6272	49%	
Աղբախցերից	-					
Գրաֆիկով՝ տնից կամ կազմակերպությունից	50			6400	50%	
Պատվերով՝ տնից կամ կազմակերպությունից	-					
Ինքնափոխադրում	1%				1%	

➤ Աղբահանություն իրականացնող օպերատորներ

Աղյուսակ 9

Օպերատորի անվանում	Սպասարկվող համայնքներ / բնակավայրեր	Սպասարկվող տարածքի ֆնանսավորում	Օպերատորի անվանում	Օպերատորի հասցե (բաց/փակ թափափուկ, կոմպակտորեն)	Հավաքվող թափոնների տեսակները/ խառը, տեսակավորված պլաստիկ, թուղթ..., շինարարական և այլն հավաքում	Օպերատորի աշխատանքի գնահատական (1-ից 5)	Նշումներ
Գավառ համայնքի կոմունալ սպասարկում և բարեկարգում է համայնքային հիմնարկ	Գավառ	22382 22860	6	բ/թ ՁԻԼ ՄՄՁ 4502 7մ/խ փ/թ ՁԻԼ 433362 8մ/խ բ/թ ՁԻԼ ՄՄՁ 4502 5մ/խ բ/թ ՁԻԼ ՄՄՁ 554Մ 7մ/խ փ/թ ԳԱՁ -53 4մ/խ բ/թ ՁԻԼ ՄՄՁ 4502 5մ/խ	խառը	4	
	Սարուխան		1	բ/թ ՁԻԼ ՄՄՁ 45021 5մ/խ	խառը		
	Գեղարքունիք		1	բ/թ ՁԻԼ ՄՄՁ 4502 5մ/խ	խառը		
	Լանջաղբյուր						
	Գանձակ		1	բ/թ ՁԻԼ ՄՄՁ 4502 1 5մ/խ	խառը		
	Ծաղկաշեն						
	Կարմիրգյուղ		1	բ/թ ՁԻԼ ՄՄՁ 45021 5մ/խ	խառը		
	Նորատուս		1	բ/թ ԳԱՁ 330700 4մ/խ	խառը		
	Ծովազարդ		1	բ/թ ՁԻԼ ՄՄՁ 4502 5մ/խ	խառը		
	Հայրավանք						
	Բերդկունք		1	բ/թ ՍԱՁ 3507 5մ/խ	խառը		
	Լճափ						

➤ Աղբի տեղափոխման սխեմաներ

Աղյուսակ 10

Թափոնի տեսակ	Հեռավորություն մինչև աղբավայր, կմ	Հեռավորություն մինչև փոխաբեռնման կայան, կմ	Հեռավորություն մինչև տեսակավորման կենտրոն, կմ	Հեռավորություն մինչև յլգործածության կայանք /վերամշակման գործարան/ն ալյն/կմ	Նշումի նքնափոխաղբմանմասին
Կոշտ կենցաղային թափոն	10	-	-	-	
Խոշոր եզրաչափերի թափոն		-	-	-	
Շինարարական աղբ	10	-	-	-	V
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն		-	-	-	
Անվաղողեր		-	-	-	
Փաթեթավորում և փաթեթվածք		-	-	-	
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն		-	-	-	

➤ Վերօգտագործում և նախապատրաստում վերօգտագործման կամ վերակիրառման համար

Աղյուսակ 11

Արտադրողի անվանում	Արտադրանքի տեսակ	Վերադարձվող բաղադրիչ(ապակե, պլաստիկե տարա, փաթեթավորում և այլն)	Վերադարձի/հավաքման մեխանիզմ (ընդունվում է գործարանում, խանութում, ընդունման կետերում)	Սպառողի համար վերադարձի հարմարություն (անհարմար, հարմար)	Նշումներ

Աղյուսակը չի լրացվում, քանի որ Գավառ համայնքում չկան վերօգտագործվող և վերակիրառվող թափոններ:

➤ Վերանորոգման կարողություններ

Աղյուսակ 12

Արտդրանքի տեսակ	Վերանորոգման կետերի թիվ	Նշումներ
Սառնարան	1	
Լվացքի մեքենա	2	
Այլ կենցաղային տեխնիկա	4	
Հագուստ կոշիկ	11	
Կահույք	3	
Ավտոպահեցման մասեր	7	
Շինարարություն /պատուհան, դուռ, տանիք և այլն	4	

➤ Թափոնների ոչ ֆորմալ տեսակավորում և օգտահանում

Աղյուսակ 13

Տեսակավորվող թափոնի տեսակ	Հավաքվում է ընդունման կետում (այո/ոչ)	Հավաքվում է աղբամաններից (այո/ոչ)	Հավաքվում է սպասարկման և օբյեկտներից (այո/ոչ)	Հավաքվում է աղբավայրերում (այո/ոչ)
Ապակի	այո	այո	այո	այո
Պլաստիկ	այո	այո	այո	այո
Մետաղ	այո	այո	այո	այո
Թուղթ	ոչ	այո	ոչ	ոչ
Ավտոմեքենայի մարտկոց	այո	ոչ	ոչ	ոչ
Այլ թափոններ /նշել/				

➤ Թափոնների գործածության կայանքներ

Աղյուսակ 14

Թափոնների գործածության կայանքներ	Առկայություն (պլանավորման տարածքում առկա է/առկաչէ, առկա է այլ տարածքում)	Հզորություն, հազ տ/տարի	Հեռավորություն պլանավորման տարածքից, կմ	Նշումներ
Տեսակավորման կենտրոն	առկա չէ			
Ապակու վերամշակման կայանք	առկա չէ			
Մետաղի վերամշակման կայանք	առկա չէ			
Պլաստիկի վերամշակման կայանք	առկա չէ			
Թղթի վերամշակման կայանք	առկա չէ			
Կոմպոստացման կայանք	առկա չէ			
Կենսազազիարտադրման կայանք	առկա չէ			

Աղբակիզման կայանք	առկա չէ			
Վնասագերծման/վերացման կայանք	առկա չէ			
Փոխաբեռնման կայան	առկա չէ			
Աղբավայր	առկա է		10	
Այլ /նշել/				

➤ **Աղբավայրեր և աղբանոցներ**

Աղյուսակ 15

Աղբավայր /գտնվելու վայրը/	Շահագործող համայնքներ /բնակավայրեր	Աղբավայրի մակերես, հա	Տեղադրվող աղբի տեսակ	Ստեղծման իրավական հիմք /որոշման համար, ամսաթիվ/	Սեփականության /օգտագործման իրավունք	Շահագործողի անվանում	Աղբի տեղադրման վճարը /ՀՀ դրամ/տոննա	Դեպի աղբավայր տանող մուտքի ճանապարհատվածի վիճակը
Նորատուսի համայնք	Գավառ	2	չտեսակավորված աղբ	Համայնքի ղեկավարի որոշում 10.05.2023թ թիվ 911-Ա	Սեփականության վկայական N21062023-05-0005	«Գավառ համայնքի կոմունալ սպասարկում և բարեկարգում է համայնքային հիմնարկ		բավարար
	Սարուխան							
	Գեղարքունիք							
	Լանջաղբյուր							
	Գանձակ							
	Ծաղկաշեն							
	Կարմիրգյուղ							
	Նորատուս							
	Ծովազարդ							
	Հայրավանք							
	Բերդկունք							
	Լճափ							

➤ Պատասխանատվության փաստացի բաշխումը

Աղյուսակ 16

Պատասխանատուներ	Իրազեկության բարձրացում (%)	Խառը հավաքում (%)	Տեսակավորված հավաքում (%)	Տեղափոխում (%)	Տեսակավորում /գործարանային/ (%)	Վերաօգտագործում/կրկնօգտագործում (%)	Վերամշակում/կամ օգտահանում (%)	Վտանգավոր թափոնների վնասագրծում/վերացում (%)	Տեղադրում աղբավայրում (%)
ՏԻՄ	50	100	60	80	-	-	-	-	80
Մանսավոր հատված	10		10	10					20
Արտադրող				5					
Բնակչություն	30		25						
Քաղաքացիական կազմակերպություն	10	-	5	5	-	-	-	-	

➤ Աղբահանության և կոշտ թափոնների տեղական կառավարման մեջ շահակիրների ներգրավվածությունն ըստ թափոնների տեսակների գործածության

Աղյուսակ 17

Թափոնի տեսակ	Իրազեկության բարձրացում	Խառը հավաքում	Տեսակավորված հավաք	Տեղափոխում	Վերաօգտագործում/կրկնօգտագործում	Վերամշակում/կամ օգտահանում	Տեղադրում աղբավայրում
Կոշտ կենցաղային թափոն	ՄՀ ՔԿ ԲՆ	ՏԻՄ		ՏԻՄ			ՏԻՄ
Խոշոր եզրաչափերի թափոն	ՄՀ ՔԿ ԲՆ	ՏԻՄ		ՏԻՄ			ՏԻՄ
Շինարարական աղբ	ՄՀ ՔԿ ԲՆ	ՏԻՄ ՄՀ	ՏԻՄ ՄՀ	ՏԻՄ ՄՀ			ՏԻՄ
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	ՄՀ ՔԿ ԲՆ	ՏԻՄ ՄՀ ԲՆ	ՄՀ	ՏԻՄ			ՏԻՄ

Անվարդողեր	ՄՀ ՔԿ ԲՆ	ՏԻՄ ՄՀ ԲՆ	ՄՀ ԲՆ ՔԿ	ՏԻՄ			ՏԻՄ
Փաթեթավորում և փաթեթվածք	ՄՀ ՔԿ ԲՆ	ՏԻՄ ՄՀ ԲՆ		ՏԻՄ			ՏԻՄ
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	ՄՀ ՔԿ ԲՆ	ՏԻՄ ՄՀ		ՏԻՄ			ՏԻՄ
Կենսաբանական թափոն	ՏԻՄ ՄՀ ՔԿ ԲՆ	ՏԻՄ ՄՀ ԲՆ		ՏԻՄ			ՏԻՄ
Վտանգավոր թափոններ	ՏԻՄ ՄՀ ՔԿ ԲՆ	ՏԻՄ ԲՆ					ՏԻՄ

➤ **Անձնակազմի կարողությունների գնահատում**

Աղյուսակ 18

Հմտություն/ ոլորտ	Համապատասխան գիտելիքներ ու հմտություն ունեցող աշխատակիցների թիվը	Գիտելիքների ու հմտությունների ներկայիս մակարդակ(1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց)	Նշումներ
Թափոնների կառավարման գիտելիքներ	3	3	
ՀՀօրենսդրության իմացություն	3	4	
Տվյալների հավաքագրում	2	4	
Համակարգչային քարտեզագրում	1	5	
Գնումների կազմակերպում	2	5	
Պայմանագրերի կառավարում	2	4	
Գործառնական հմտություններ	2	4	
Ֆինանսական վերլուծության իմացություն	3	4	

➤ **Աղբահանության և Կոշտ թափոնների գործածության քարտեզ**

Ներկայումս իրականացվում են պլանավորման տարածքի քարտեզագրման աշխատանքներ, որից հետո այն կտեղադրվի ենթաբաժնում:

Աղյուսակ 19

Հարցեր	Իրազեկվածության/գոհունակության աստիճան /1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-զերազանց/	Նշումներ/ առաջարկություններ
1. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրներ.		
Կրթության տարբեր աստիճաններ (նախադպրոցական, դպրոցական, բուհական)	3	
Սոցիալական գովազդներ	3	
Պաշտոնական տեղեկատվություն ՋԼՄ-ներով	3	
Քաղաքացիական կազմակերպությունների գործունեություն	4	
2. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ տեղեկացվածություն.		
Թափոնների թերի կառավարման բնապահպանական ազեցությունները	3	
Թափոնների թերի կառավարման սոցիալական ազեցությունները	4	
Թափոնների թերի կառավարման տնտեսական ազեցությունները	4	
Թափոնները աղբավայր հեռացնելու ազդեցությունները	4	
Թափոնների հիերարխիայի իմացություն	3	
Օրենսդրության խրախուսող գործիքներ	3	
Օրենսդրության պատժիչ գործիքներ	4	
Թափոնների կառավարման ոլորտում իրականացվող բնապահպանական ծրագրեր	4	
3. Թափոնների կայուն կառավարման վերաբերմունք և ակնկալիքներ.		
Թափոնների կայուն կառավարման կարևորությունը	4	
Թափոնների տեսակավորման օգուտները	4	
Թափոնների վերօգտագործման օգուտները	4	
Թափոնների վերամշակման, օգտահանման օգուտները	4	
Իրազեկվածության արշավների օգուտները	4	
4. Բնակիչների և տնտեսավարողների գոհունակություն.		
Աղբամանների տեղակայվածություն	3	

Աղբամանների վիճակ	3	
Չտեսակավորված թափոնների հավաքման հաճախականություն	4	
Տեսակավորված թափոնների հավաքում	2	
Համայնքի սանիտարական վիճակ	4	
Աղբահանության վճար	4	
Մատուցված ծառայությունների ընդհանուր վիճակ	4	

ՖԻՆԱՆՍԱԿՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ

ա. Աղբահանության եկամուտների և ծախսերի ընդհանուր նկարագրություն.

Աղյուսակ 20

Տարի	Փաստացի բնակչության թիվ	Աղբահանության սահմանված վարձավճարը, դրամ/անձ	Գործող տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը	Աղբահանության համակարգում ընդգրկված տնտեսվարող սուբյեկտների /աղբահանության պայմանագիր / թիվը	Վարձավճարների հավաքման ընդհանուր ծախսեր, դրամ/տարի	Աղբի հավաքման և տեղափոխման ծախս, դրամ/տարի	Աղբավայրում աղբի տեղադրման ծախս, դրամ/տոննա
2023թ.	22290	200	340	316	12000000	109500000	
2024թ.	22382	200	353	343	13000000	111440000	

բ. Հավաքագրում և ծախսեր.

Աղյուսակ 21

Տարի	Եռամսյակ	Աղբահանության եկամուտ/ հավաքագրում հազ. դրամ						Եկամուտ վերամշակման ենթակա թափոնների վաճառքից	Աղբահանության ծախս հազ. դ.		Սանիտարական մաքրման ծախս հազ.դ.	
		Բնակչություն			Տնտեսվարող սուբյեկտներ				Պլան	Փաստ	Պլան	Փաստ
		Պլան	Փաստ	%	Պլան	Փաստ	%					
2012	1-ին եռ.											
	2-րդ եռ.											

	3-րդ եռ.											
	4-րդ եռ.											
Տարեկան 2012թ.												
2023	1-ին եռ.	13066,2	10177,1	78	2602.07	1746.77	67	-	30500,0	30293,6	16420,0	15951,4
	2-րդ եռ.	13066,2	9155,45	70	2602.07	2316,25	89	-	29000,0	28510	16420,0	15918,0
	3-րդ եռ.	13066,2	9000,4	67	2602.07	1756,44	68	-	25200,0	25167,6	17500,0	17311,0
	4-րդ եռ.	13066.2	14366.0 2	11 0	2602.07	3178,04	122	-	24800,0	24420,8	27000,0	26153,6
Տարեկան 2023թ.		52264,8	42698,9 7	80. 2	10408.3	8997,5	7	-	109500,0	108391,9	77340,0	75334,0
2024	1-ին եռ.	13429,2	10118.3	77. 4	4105.2	3905,9	95.1	-	26500,0	26070,4	16000,0	15805,5
	2-րդ եռ.	13429,2	9801,7	72. 9	4105.2	3329,7	81.1		22500.0	22133.6	18000.0	13697.4
	3-րդ եռ.	13429,2	11039,0	82. 1	4105.2	4796,8	116. 8		28500.0	27470.3	25000.0	23390.6
	4-րդ եռ.											
Տարեկան 2024թ.		53716,8			16421,1				111440,0		104019,0	

գ. Թափոնների գործածության հասանելի տարբերակների արժեքներն ըստ տեսակների.

Աղյուսակ 22

Թափոնի տեսակ	Խոտը հավաքում (դմ/տ)	Տեսակավորված ածխալիճում (դմ/տ)	Տեղափոխում (դմ/տ)	Տեսակավորում /գործարանում/ ին/ (տո/տ)	Վաճառքի հոսքի քանակություն (դմ/տ)	Վերանշակում/ օգտահանում (դմ/տ)	Վնասակերծում (դմ/տ)	Տեղափոխում դրամավորում (տ/դմ)
Կոշտ կենցաղային թափոն	200	-	-	-	-	-	-	-
Խոշոր եզրաչափերի թափոն	-	-	-	-	-	-	-	-
Շինարարական աղբ	ըստ պայմանագրի	-	-	-	-	-	-	-
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	-	-	-	-	-	-	-	-
Անվադողեր	-	-	-	-	-	-	-	-
Փաթեթավորում և փաթեթվածք	-	-	-	-	-	-	-	-
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	-	-	-	-	-	-	-	-
Կենսաբանական թափոն	-	-	-	-	-	-	-	-
Վտանգավոր թափոններ	-	-	-	-	-	-	-	-

դ. Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ինքնարժեքը.

Աղյուսակ 23

	Կոշտ կենցաղային թափոն	Խոշոր եզրաչափերի թափոն	Շինարարական աղբ	Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	Անվադողեր	Փաթեթավորում և փաթեթվածք	Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	Կենսաբանական թափոն	Վտանգավոր թափոններ
Աշխատուժ, դրամ/տարի	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արտահագուստ և գործիքներ, դրամ /տարի	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Տեխնիկա շահագործում և պահպանում	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վառելիքի ծախս	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Աղբամանների շահագործում և պահպանում	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վարչական ծախսեր, դրամ/տարի	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բնապահպանական հարկ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Թափոնի գոյացում տոննա/տարի	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Մեկ անձի կողմից գոյացվող թափոնի քանակ /կգ/տարի	-	-	-	-	-	-	-	-	-

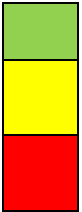
ա. Աղբահանության և կոշտ թափոնների ներկայիս համակարգի ունակությունը՝ հասնելու նախկինում սահմանված նպատակներին.

Քանի որ Գավառ համայնքի աղբահանության և կոշտ թափոնների տեղական կառավարման պլանը մշակվում է առաջին անգամ, ուստի ենթաբաժինը դեռևս չի լրացվում:

2025թվականի սեպտեմբերին պլանի վերանայման դեպքում Պլանի իրականացման արդյունքները գնահատվելու են թափոնների գործածության յուրաքանչյուր տեսակի և թափոնի յուրաքանչյուր տեսակի համար՝ տարբեր գունավորումներով: Ընդ որում, աղբավայր հեռացվող և տեղադրվող, այդ թվում և սանիտարական աղբավայր, թափոնների քանակը կայուն կառավարման ամենակարևոր ցուցանիշներից է, որի նվազեցումը պետք է դիտարկվի առաջնահերթ խնդիր:

Աղյուսակում որպես օրինակ մի քանի վանդակներ գունավոր նշվել են և տրված է

բացատրությունը:

- եթե աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համակարգն արդեն իսկ հասել է սահմանված նպատակին՝ սահմանված չափաքանակի 90-100%-ը
- եթե աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համակարգն ունակ է հասնելու սահմանված նպատակին՝ սահմանված չափաքանակի 30-89%-ը
- եթե աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համակարգն ունակ չէ հասնելու սահմանված նպատակին՝ սահմանված չափաքանակի 0-29%-ը

Թափոնի տեսակ	Թափոնի առաջացում 1 շնչի հաշվով (լգ/տարի/մարդ)	Թափոնի իրերի անուրբ քանակ (հազ տ/տարի)	Խտար հավաքում (% բնրի անուրբ քանակից)	Տեսակավորված հավաքում (% բնրի անուրբ քանակից)	Տեղափոխում (% բնրի անուրբ քանակից)	Վերօգտագործում/կրկնօգտագործում (% բնրի անուրբ քանակից)	Վերամշակում/օգտահանում (% բնրի անուրբ քանակից)	Վնասագերծում/վերացում (% բնրի անուրբ քանակից)	Տեղադրում ոչ անխտարակյան աղբավայրում (% բնրի անուրբ քանակից)	Տեղադրում անխտարակյան աղբավայրում (% բնրի անուրբ քանակից)
Կոշտ կենցաղային թափոն	■	■	1	■	1000				60	
Խոշոր եզրաչափերի թափոն										
Շինարարական աղբ	■	■	■	■						
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	■	■	■	■	90					
Անվաղողեր	■	■	■	■						
Փաթեթավորում և փաթեթվածք	■	■	■	■						
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	■	■	■	■						
Կենսաբանական թափոն	■	■	■	■						
Վտանգավոր թափոններ	■	■	■	■						

- Տեսակավորված հավաքում չի իրականացվում.

24-րդ աղյուսակի լրացման բացատրագիր

Աղյուսակ 24-ում պայմանականորեն լրացված տվյալները ցույց են տալիս, որ համայնքում չտեսակավորված կենցաղային թափոնների հավաքումն իրականացվում է 95%-ով, որը նախկինում սահմանված թիրախն է, տեսակավորված փաթեթավորման/փաթեթվածքի հավաքումը լիարժեք չի իրականացվում, բայց հնարավոր է սահմանված թիրախներն ապահովել, իսկ շահագործման ոչ պիտանի մեքենաների դեպքում՝ թափոնների կառավարման գործող համակարգի և կիրառվող Պլանի պարագայում դեռևս հնարավոր չէ ապահովել օգտահանման սահմանված չափաքանակը:

բ. Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ներկայիս համակարգի արդյունավետության գնահատում.

Աղյուսակ 25

Դերակատար	Արդյունավետության մակարդակ 1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց	Արդյունավետության հիմնական պատճառները	Արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ կամ փոփոխություններ	նշումներ
ՏԻՄ և ՏԿՄ	3		Իրագրվածություն, մասնագիտական կարողությունների բարձրացում, ենթակառուցվածքների ապահովում	
Մասնավոր հատված	3		Իրագրվածություն	
Բնակչություն	2		Իրագրվածություն	
Քաղաքացիական կազմակերպություններ	3		Իրագրվածություն	

գ. Իրավախախտումների վերլուծություն.

Աղյուսակ 26

h/h	Իրավախախտում	Իրավախախտման արձանագր. ամսաթիվ	Իրավախախտման սուբյեկտ /ֆիզիկական անձ/ կազմակերպություն/	Պատասխանատվության տեսակ	Իրավախախտման պատճառ/բացատրություն	Նշումներ /ինչպես է լուծվել հարցը, համայնքի պահանջը բավարարվել է, թե ոչ և այլն/
1	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-

Իրավախախտումների վերաբերյալ դեռևս չեն եղել արձանագրություններ, ուստի աղյուսակը չի լրացվում:

դ. Տվյալների բացերի վերլուծություն.

Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համար հավաստի տվյալների առկայությունն ունի առաջնային նշանակություն: Կազմվող աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման պլանը մի կողմից արձանագրում է անհրաժեշտ տվյալների բացակայությունը «Առկա իրավիճակի գլխում, մյուս կողմից նախատեսում է համապատասխան գործողություններ՝ ուղղված բացակայող տվյալների լրացմանը: Կարևոր է նաև վերլուծել բացակայող տվյալների պատճառները: Սույն ենթաբաժնի վերլուծությունը կապահովվի բացակայող տվյալների հավաքման ընթացակարգերի ու կարողությունների բարելավմանն ուղղված միջոցառումների պլանավորումը:

Տվյալի տեսակ	Հավաքագրվում է, թե ոչ (այո/ոչ)	Հասանելի է, թե ոչ (այո/ոչ)	Հավաստի է, թե ոչ (այո/ոչ)	Նշումներ
Կոշտ կենցաղային թափոնների վերաբերյալ	այո	այո	ոչ	
Խոշոր եզրաչափերի թափոնների վերաբերյալ	ոչ	ոչ	ոչ	
Շինարարական աղբի վերաբերյալ	այո	այո	ոչ	
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոնների վերաբերյալ	ոչ	ոչ	ոչ	
Անվադողերի վերաբերյալ	ոչ	ոչ	ոչ	
Փաթեթավորում և փաթեթվածքների վերաբերյալ	ոչ	ոչ	ոչ	
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոնների վերաբերյալ	ոչ	ոչ	ոչ	
Կենսաբանական թափոնների վերաբերյալ	ոչ	ոչ	ոչ	
Վտանգավոր թափոնների վերաբերյալ	ոչ	ոչ	ոչ	

է. Ներկայիս նպատակներին առնչվող փոփոխությունների նախնական ցանկ.

Եթե Պլանը մշակվում է առաջին անգամ, ապա այս ենթաբաժինը պետք է բաց թողնվի:

Գավառ համայնքի Պլանը մշակվում է առաջին անգամ, ուստի այս ենթաբաժինը չի լրացվում:

Սույն բաժնում պետք է նախնական ձևով նկարագրվեն փոփոխությունները, որոնք անհրաժեշտ են աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ներկայիս համակարգում, որպեսզի իրագործվեն նախկինում սահմանված նպատակները, մանսավորապես պլանավորման`

- տարածքում գոյացող թափոնների քանակի նախատեսված կրճատում,
- վերամշակված, օգտահանված թափոնների քանակի նախատեսված ավելացում,
- հակասանիտարական ձևով հեռացված թափոնների քանակի նախատեսված կրճատում

Նպատակ	Անհրաժեշտ փոփոխություններ աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ներկայիս համակարգում	Նշումներ
Գոյացող թափոնների քանակի նվազեցում		
Վերամշակված և/կամ օգտահանված թափոնների քանակի ավելացում		
Շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցություններով հեռացված թափոնների քանակի կրճատում		
Հողերի աղտոտման նվազեցում		
Ստորգետնյա և մակերևութային ջրերի աղտոտման նվազեցում		
Օդի աղտոտման նվազեցում		
Ջերմոցային գազերի արտանետումների կրճատում		
Առողջապահական վնասակար ազդեցությունների նվազեցում		
Աշխատանքի անվտանգության պայմանների բարելավում		

ԳԼՈՒԽ 2. ՊԼԱՆԱԿՈՐՈՒՄ

ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԿԱՆԽԱԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ՊԼԱՆԱԿՈՐՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆՈՒՄ

ա. Կանխատեսումներ

Սույն բաժնում անհրաժեշտ է նկարագրել պլանավորվող տարածքում Պլանի գործողության ընթացքում կանխատեսվող կամ նախատեսվող փոփոխությունները: Անհրաժեշտության դեպքում կարող են ավելացվել շարքեր համապատասխան համարակալումով:

Աղյուսակ 29

Կանխատեսելի փոփոխություններ	2024	2025	2026	2027	2028	Նշումներ
Փաստացի բնակչության <u>ակնկալվող</u> թիվ		22382				
Տնտեսական <u>ակնկալվող</u> փոփոխություններ						
Սպառողական ապրանքների տեսակների և պահանջարկի ակնկալվող փոփոխություններ		սպառողական ապրանքների պահանջարկի ավելացում՝ պայմանավորված տնտեսական գործունեության ակտիվացմամբ և բնակչության թվի	սպառողական ապրանքների պահանջարկի ավելացում՝ պայմանավորված տնտեսական գործունեության ակտիվացմամբ և բնակչության թվի	սպառողական ապրանքների պահանջարկի ավելացում՝ պայմանավորված տնտեսական գործունեության ակտիվացմամբ և բնակչության թվի	սպառողական ապրանքների պահանջարկի ավելացում՝ պայմանավորված տնտեսական գործունեության ակտիվացմամբ և բնակչության թվի	ակնկալվող ավելացմամբ

		ակնկա լ վող ավելա ց մամբ				
Թափոնների գոյացման աղբյուրների ակնկալվող փոփոխություններ		նոր արտա դ րամաս ե րի առկայ ու թյուն, տնտես ական գործու ն եռությա ն ակտիվ ացում	նոր արտադ րամասե րի առկայո ւ թյուն, տնտես ական գործուն եռության ակտիվ ացում	նոր արտադ րամասե րի առկայո ւ թյուն, տնտես ական գործուն եռության ակտիվ ացում		
Թափոնների վերամշակման/օգտահանմանակ նկալվող կայանքներ		վերամշ ակման կայան ք	վերամշ ակման կայանք	վերամշ ակման կայանք	վերամշ ակման կայանք	
Թափոնների հեռացման վայրերի փոփոխություններ՝ սանիտարական աղբավայրեր, փոխաբեռնման կայաններ		սանիտ արակ ա ն աղբավ այր	սանիտ արակա ն աղբավ այր	սանիտ արակա ն աղբավ այր, փոխաբ եռնման կայան	սանիտ արակա ն աղբավ այր, փոխաբ եռնման կայան	
Քաղաքականության փոփոխություններից ակնկալվող ազդեցություններ /կանխարգելման, կրճատման, տեսակավորման և վերաօգտագործման մասով/		կանխ ա րգելում	կանխա րգելում, կրճատո ւմ, տեսակ ավորու մ	կանխա րգելում, կրճատո ւմ, տեսակ ավորու մ	կանխա րգելում, կրճատո ւմ, տեսակ ավորու մ	

բ. Կանխադրույթներ

Կանխադրույթները սահմանվում են՝ հիմք ընդունելով նախորդ գլխում առկա իրավիճակի վերլուծությունը, բացահայտված հիմնախնդիրները, առաջնահերթությունները և տեսլականը, ինչպես նաև «ա.» ենթակետում կատարված կանխատեսումները: Օրինակ՝ նշված փոփոխություններից կարող է պարզվել, որ Պլանավորման տարածքի որոշ բնակավայրերում կամ ոլորտներում սպասվում է փոփոխություն, որը բերելու է այս կամ այն տեսակի թափոնների քանակաական և որակական փոփոխության, ինչը հիմք կհանդիսանա կանխատեսվող աղբի քանակը կառավարելու

համար պահանջվող կարողությունների /հավաքման, տեսակավորման, վերամշակման և այլն/ փոփոխության անհրեշտությունը գնահատելու համար:

Սույն ենթաբաժնում ներկայացվում է պլանավորման ժամակաշրջանում ակնկալվող թափոնների գոյացման ցուցանիշների գնահատման հիմնավորումը: Անհրաժեշտ է գնահատել և նշել թափոնների հիմնական տեսակների առաջնահերթության աստիճանը և դրանց գոյացման կանխատեսելի քանակը: Պլանավորման ժամանակաշրջանում ակնկալվող թափոնների մեկ շնչի հաշվով գոյացումը հաշվարկելիս հիմք է ընդունվում 29-րդ աղյուսակում նշված բնակչության կանխատեսված թիվը:

Աղյուսակ 30

h/h	Թափոնի տեսակ	Գործածության առաջնահերթություն (բարձր, միջին, ցածր)	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ մեկ շնչի հաշվով կգ/տարի/մարդ	Թափոնի ակնկալվող դոզա՝ ընդհանուր քանակ (հազ տ/տարի)	Նշումներ
1	Կոշտ կենցաղային թափոն, այդ թվում՝	բարձր			
	օրգանական	ցածր	100		
	թուղթ, ստվարաթույթ	միջին	30		
	պլաստիկ	բարձր	40		
	ապակի	բարձր	40		
	մետաղ	ցածր	5		
	այլ (նշել ըստ անհրաժեշտության)				
2	Խոշոր եզրաչափերի թափոն				
3	Շինարարական աղբ				
4	Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն				
5	Անվաղողեր				
6	Փաթեթավորում և փաթեթվածք				
7	Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն				
8	Կենսաբանական թափոն				
9	Այլ (նշել ըստ անհրաժեշտության)				

ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԹԻՐԱԽՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ (ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ և ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ)

ա. Թափոնների կառավարման գլխավոր նպատակներն են՝

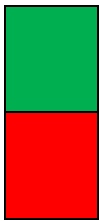
- սկզբնաղբյուրում թափոնների առաջացման կրճատումը
- աղբավայրում (ներառյալ սանիտարական) տեղադրվող թափոնների քանակի կրճատումը:

- աշխատակիցների մասնագիտական կարողությունների բարձրացում
- բնակչության շրջանում իրազեկվածության աստիճանի բարձրացում
- վարքագծի փոփոխության արձանագրում
- հավաստի տվյալների ամբողջական հավաքագրում
- տնտեսվարողների հետ ոլորտային աշխատանքների կազմակերպման բարելավում

բ. Սահմանվել են համայնքում թափոնների գործածության հետևյալ ձևերին առնչվող թիրախային ցուցանիշները՝ տեսակավորված հավաքում - 50 տոկոս

- ❖ խառը հավաքում և տեսակավորում- 70 տոկոս
- ❖ վերամշակման և օգտահանման աճ - 10 տոկոս
- ❖ վտանգավոր թափոնների վնասագերծման ու չեզոքացման կրճատում - 10 տոկոս
- ❖ աղբավայրում, այդ թվում՝ սանիտարական աղբավայրում տեղադրվող թափոնների քանակի կրճատում - 20 տոկոս :

Հարկ է նշել, որ թիրախներ սահմանելիս, անհրաժեշտ է նաև նշում կատարել դրանց հասնելու համայնքի կարողությունների մասին՝ եթե համայնքի կարողությունները բավարար են՝ կանաչ գույնով, եթե բավարար չեն՝ կարմիր գույնով:

- Աղբահանության և ԿԹ կառավարման համակարգի կարողությունները բավարար են սահմանված թիրախին հասնելու համար:
- Աղբահանության և ԿԹ կառավարման համակարգի կարողությունները բավարար չեն սահմանված թիրախին հասնելու համար:

Կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ

Աղյուսակ 31

h/h	Թափոնի տեսակ	Գործածության առաջնահերթություն (բարձր, միջին, ցածր)	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ 1 շնչի հաշվով (կգ/տարի/մարդ)	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ ընդհ. բանակ (հազ տ/տարի)	Թափոնների գործածության կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ/2024-2026 թվականներ/										Նշումներ		
					1	2	3	Վերամշակում, օգտահանում (% ընդհանուր քանակից)				9	10				
					Խառը, չտեսակավորված հավաքում (% ընդհանուր քանակից)	Տեսակավորված հավաքում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղափոխում (% ընդհանուր քանակից)	Վերօգտագործում/կրկնօգտագործում (% ընդհանուր քանակից)	Վերամշակում, օգտահանում (% ընդհանուր քանակից)				Տեղափոխում/նյութափոխարկում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղափոխում/անհետացում (% ընդհանուր քանակից)			
									օգտահանում որպես էրկրորդային ռեսուրս (%)	Մնտրանյութի և այգիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազագ, բրիկետ, բիոդիզել, RDF/ (% ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)					
1	Կոշտ կենցաղային թափոն, այդ թվում՝																
	թուղթ, ստվարաթույթ	միջին				70%	70%	40%									
	պլաստիկ	բարձր				50%	50%	30%									
	ապակի	բարձր				70%	70%	30%									
2	Խոշոր եզրաչափերի թափոն	միջին				70%	15%	0%									
3	Շինարարական աղբ	բարձր				90%	90%	1%									
4	Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	ցածր				90%	80%	70%									
5	Անվադողեր	ցածր				100%	90%	90%									
6	Փաթեթավորում և փաթեթվածք	ցածր				40%	30%	10%									
7	Էլեկտրական և	ցածր				10%	5%	1%									

	Էլեկտրոնային թափոն													
8	Կենսաբանական թափոն	ցածր				10%	5%	1%						
9	Այլ (նշել ըստ անհրաժեշտության)													

Միջնաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ

Աղյուսակ 32

h/h	Թափոնի տեսակ	Գործածության արտաջանահերթություն (բարձր, միջին, ցածր)	Թափոնի ակվալոգոյացում՝ 1 շնչի հաշվով (կգ/տարի/մարդ)	Թափոնի ակվալոգոյացում՝ ընդհ. քանակ (հազ տ/տարի)	Թափոնների գործածության կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ/2026-2028 թվականներ/										Նշումներ		
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
					Խառը, չտեսակավորված հավաքում (% ընդհանուր քանակից)	Տեսակավորված հավաքում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղափոխում (% ընդհանուր քանակից)	Վերօգտագործում/կրկնօգտագործում (% ընդհանուր քանակից)	Վերամշակում, օգտահանում (% ընդհանուր քանակից)							9	10
									Օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս (%)	Սննդամթերքի և այգիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազագ, ԲԻՊԿԵՏ, ԲԻՊԿԵԼ, RDF/ (%)	Վնասագործում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սննդային արժեքով օգտագործում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում սննդային արժեքով օգտագործում (% ընդհանուր քանակից)			
1	Կոշտ կենցաղային թափոն, այդ թվում՝ թուղթ, ստվարաթուղթ																
	պլաստիկ																
	ապակի																
2	Խոշոր եզրաչափերի թափոն																
3	Շինարարական աղբ																
4	Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենան																

	եր, մետաղական ջարդոն														
5	Անվադողեր														
6	Փաթեթավորում և փաթեթվածք														
7	Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափո ն														
8	Կենսաբանական թափոն														
9	Այլ (նշել ըստ անհրաժեշտության)														

• **Տեսակավորված հավաքում, վերօգտագործում և վերամշակում չի իրականացվում**

գ. Պատասխանատվության բաշխումը պլանավորման ժամանակահատվածում

Պլանավորման ժամանակահատվածում թիրախները սահմանելուց հետո անհրաժեշտ է վերանայել Պլանի մասնակիցների պատասխանատվության սահմանները (Աղյուսակ 16-ի վերանայում)՝ սահմանել այդ ժամանակահատվածում ակնկալվող «դերերը և «պատասխանատվությունները»: Այս ենթաբաժնում պետք է լրամշակվի 1-ին գլխում ներկայացված 16-րդ աղյուսակը:

- **Պլանի մեջ շահակիրների ներգրավվածության աստիճանը**

Աղյուսակ 33

Պատասխանատուներ	Իրագրվելություն/բաժնում (%)	Խառնիկայում (%)	Տեսակավորված հավաքում (%)	Տեղափոխում (%)	Տեսակավորում /գործարանային/ (%)	Վերաօգտագործում/ կրկնօգտագործում (%)	Վերամշակում և/կամ օգտահանում (%)	Վտանգավոր թափոնների վնասագերծում/ վերացում (%)	Տեղափոխում արժեքավորում (%)
ՏԻՄ	100%	- 100%	80%	90%	-	-	-	50%	100%
Մանսավոր հատված	100%	40%	40%	30%	30%	20վ	-	10%	-
Արտադրող	100%	-	80%	40%	-	30%	30%	80%	-
Բնակչություն	100%	100%	50%	10%	-	-	-	-	-
Քաղաքացիական կազմակերպություն	-	-	-	-	-	-	-	-	-

• *Ղերերի բաշխում պլանավորման ժամանակահատվածում՝ ըստ թափոնների տեսակների.*

Պլանավորման ժամանակահատվածում պատասխանատվության բաշխման հետ մեկտեղ, անհրաժեշտ է իրականացնել ղերերի բաշխում՝ ըստ թափոնների տեսակների և գործածության ձևերի՝ նշելով պունակներում համապատասխանաբար՝ ՏԻՄ, ՄՀ, Արտ, Բն, ՔԿ:

Աղյուսակ 34

Պատասխանատուներ	Իրագրության բարձրացում (%)	Չտեսակավորված հավաքում (%)	Տեսակավորված հավաքում (%)	Տեղափոխում (%)	Տեսակավորում /գործարանային/ (%)	Վերօգտագործում (%)	Վերակիրառում (%)	Ելույթի օգտահանում (%)	Էներգիայի օգտահանում (%)	Կոմպոստացում (%)	Վնասագերծում/վերացում (%)	Տեղադրում/աղբավայրում (%)
Կոշտ կենցաղային թափոն	ՄՀ, Արտ, Բն, ՔԿ 40%	ՄՀ, Արտ, Բն, ՔԿ 30%	ՄՀ, Արտ, Բն, ՔԿ 70%	ՏԻՄ, ՄՀ, 100%	ՏԻՄ, Արտ 30%	Արտ, ՔԿ 50%	ՔԿ 40%	ՔԿ 40%		ՄՀ 100%	ՏԻՄ, ՄՀ 100%	ՏԻՄ 90% ՄՀ 10%
Խոշոր եզրաչափերի թափոն	ՄՀ, ԲՆ 40%	ՄՀ, ԲՆ 50%	ՄՀ, ԲՆ 50%	ՏԻՄ, ՄՀ, 100%	ՏԻՄ, Արտ 30%	Արտ 50%	-	-	ՄՀ 30% ԲՆ 70%	ՄՀ 70% ԲՆ 30%	ՏԻՄ 90% ՄՀ 10%	ՏԻՄ 90% ՄՀ 10%
Շինարարական աղբ	ՄՀ, ԲՆ 50%	ՄՀ, ԲՆ 40%	ՄՀ, ԲՆ 60%	ՄՀ 100%	-	-	-	-	-	-	ՏԻՄ 90% ՄՀ 10%	ՏԻՄ 20% ՄՀ 80%
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	ԲՆ, ՄՀ 50%	ԲՆ, ՄՀ 40%	ԲՆ, ՄՀ 60%	ԲՆ, ՄՀ 100%	-	ՄՀ 100%	ԲՆ 50%	ՄՀ 100%	-	-	ՄՀ 100%	ՏԻՄ 50% ՄՀ 50%
Անվադողեր	ԲՆ, 70%	ԲՆ, 50%	ԲՆ, 50%	ԲՆ, 100%	-	ՄՀ, ԲՆ 70%	ԲՆ 50% ՄՀ 50%	-	-	-	ՄՀ 70% ԲՆ 30%	ՄՀ 100%
Փաթեթավորում և փաթեթվածք	Արտ, ՄՀ 80%	Արտ ՄՀ 50%	Արտ ՄՀ 50%	Արտ , ՄՀ 70%	-	Արտ ՄՀ 80%	-	-	-	-	ՄՀ 60%	Արտ 50% ՏԻՄ 20% ՄՀ 30%
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	Արտ ՄՀ 90%	Արտ ՄՀ 30%	Արտ, ՄՀ 70%	Արտ ՄՀ 100%	Արտ , 60%	ԱՐՏ, 40%	-	-	-	-	Արտ 30%	Արտ 20%
Կենսաբանական թափոն	Արտ 90%	Արտ 30%	Արտ 70%	Արտ 100%	Արտ 60%	-	-	-	-	-	Արտ 30%	Արտ 20%
Այլ (ըստ անհրաժեշտության)												

դ. Անձնակազմի կարողությունների զարգացում պլանավորման ժամականաշրջանում.

Սույն ենթաբաժնում, համաձայն նոր պլանավորման, լրամշակվում է 18-րդ աղյուսակը, ընդ որում առաջին սյունակը պետք է լրացվի աղյուսակ 17-ից և պետք է սահմանվի հմտությունների թիրախային մակարդակը:

Աղյուսակ 35

Հմտություն/ ոլորտ	Համապատասխան գիտելիքներ ու հմտություն ունեցող աշխատակիցների թիվը	Գիտելիքների ու հմտությունների ներկայիս մակարդակ(1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց)	Գիտելիքների ու հմտությունների թիրախային ապագա մակարդակ(1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր,5-գերազանց)	Նշումներ
Թափոնների կառավարման գիտելիքներ	3	4	4	
ՀՀօրենսդրության իմացություն	3	5	4	
Տվյալների հավաքագրում	2	5	5	
Համակարգչային քարտեզագրում	1	5	4	
Գնումների կազմակերպում	3	5	5	
Պայմանագրերի կառավարում	2	5	4	
Գործառնական հմտություններ	2	5	5	
Ֆինանսական վերլուծության իմացություն	3	5	5	

է. Հանրային իրազեկություն պլանավորման ժամանակաշրջանում

Աղյուսակ 36

Բնագավառ կամ ոլորտ	Իրազեկվածության ներկայիս մակարդակ(1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց)	Իրազեկվածության թիրախային ապագա մակարդակ (1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց)	Նշումներ
1. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրներ.	3	4	
2. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ տեղեկացվածություն.	3	5	
Թափոնների թերի կառավարման բնապահպանական ազդեցությունները	3	4	
Թափոնների թերի կառավարման սոցիալական ազդեցությունները	4	5	

Թափոնների թերի կառավարման տնտեսական ազդեցությունները	4	5	
Թափոնները աղբավայր հեռացնելու ազդեցությունները	4	4	
Թափոնների հիերարխիայի իմացություն	3	4	
Օրենսդրության խրախուսող գործիքներ	3	4	
Օրենսդրության պատժիչ գործիքներ	4	5	
Թափոնների կառավարման ոլորտում իրականացվող բնապահպանական ծրագրեր	3	5	
3.Թափոնների կայուն կառավարման վերաբերմունք և ակնկալիքներ.			
Թափոնների կայուն կառավարման կարևորությունը	4	4	
Թափոնների տեսակավորման օգուտները	5	5	
Թափոնների վերօգտագործման օգուտները	5	5	
Թափոնների վերամշակման, օգտահանման օգուտները	4	5	
Իրազեկվածության արշավների օգուտները	4	5	

գ. աղբահանության և թափոնների գործածության քարտեզ՝ ըստ նոր պլանավորման.

Սույն ենթաբաժնում պարտադիր պետք է 1-ին գլխի 5-րդ կետի «Աղբահանության և թափոնների գործածության քարտեզներ» ենթաբաժնում մշակված քարտեզը վերանայվի և լրամշակվի՝ համաձայն նոր պլանավորման: Լրամշակված նոր քարտեզի հետ մեկտեղ այս ենթաբաժինը կարող է ներառել նաև անհրաժեշտ տեքստային նկարագրություններ:

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆ (ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ԵՎ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ)

Աղյուսակ 37

h/h	Նպատակը՝ ըստգործածությանձևերի	Կարճաժամկետ թիրախ	Կարճաժամկետ միջոցառում (2024-2026թթ.)	Միջնաժամկետ թիրախ	Միջնաժամկետմիջոցա ռում (2026-2028թթ.)	Նշումներ

I	Խառը հավաքում		Օպերատորների կարողությունների բարձրացում, Գավառ համայնքում իրականացնել համապատասխան ընկերության միջոցով աղբահանություն, հավաքված աղբը տեղափոխել սահմանված աղբավայր		Գավառ համայնքում իրականացնել համապատասխան ընկերության միջոցով աղբահավաքություն, հավաքված աղբը տեղափոխել սահմանված աղբավայր	Աղբատար 1-2 մեքենայի ձեռքբերում
II	Տեսակավորված հավաքում		Տվյալների հավաքագրման գործընթացների կազմակերպում, աշխատակիցների կարողությունների բարձրացում, Գավառ համայնքում իրականացնել տեսակավորված թափոնամաններից հավաքում օպերատորի միջոցով աղբահանություն, հավաքված աղբը տեղափոխել սահմանված տեսակավորման տարածք		Գավառ համայնքում իրականացնել տեսակավորված թափոնամաններից հավաքում օպերատորի միջոցով աղբահանություն, հավաքված աղբը տեղափոխել սահմանված տեսակավորման տարածք	Տեսակավորված աղբի համար մասնագիտացված աղբատարի ձեռքբերում
III	Վերօգտագործում, կրկնօգտագործում		-		-	
IV	Վերամշակում, օգտահանում		-		Որոշ տեսակի թափոնների /ապակի, թուղթ/ վերօգտագործում	
	Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս		-		Էնթակառուցվածքները բարելավելու համատեքստում ոչ ֆորմալ հատվածի նկարագրվում	
	Սննդանյութի և այգիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում		-		Համապատասխան տարածքների հատկացում, իրազեկման աշխատանքների բարձրացում, մասնագիտացված կառույցների միջոցով սննդանյութի կոմպոստացման հնարավորություն	

	Էներգիայի օգտահանում /կենսագազ, բրիկետ, բիրոլիզել/		-		Մասնագիտացված կառույցների միջոցով էլ Էներգիայի օգտահանում՝ կենսագազ, բրիկետ	
V	Վնասագերծում/չեզոքացում		-		-	
VI	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում		Մասնագիտացված ընկերության միջոցով աղբի տեղափոխում և տեղադրում		Մասնագիտացված ընկերության միջոցով աղբի տեղափոխում և տեղադրում	
VII	Տեղադրում ոչսանիտարական աղբավայրում		-		-	

ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ՉԱՐԳԱՑՈՒՄ

Պլանի մշակման ժամանակ կարճաժամկետ և միջնաժամկետ թիրախներ սահմանելիս անհրաժեշտ է դրանք դիտարկել երկարաժամկետ զարգացման համատեքստում՝ թափոնների կառավարման կայունությունը երաշխավորելու նպատակով: Այդ իմաստով ՏԻՄ-երի Պլանով սահմանված բոլոր թիրախները պետք է բխեն ՀՀ կառավարության կողմից որդեգրած քաղաքականությունից՝ աղբահանության համակարգի ռազմավարությունից՝ միաժամանակ չսահմանափակվելով՝ երկարաժամկետ զարգացումների համար կարգավորման առաջարկություններ ներկայացնելու անհրաժեշտության դեպքում:

Աղյուսակ 38

Թափոնների գործածության համար նախատեսվող կայանք	Թափոնի տեսակ	Կայանքի հզորություն, տ/ տարի	Շահագործման նախատեսվող մեկնարկի տարեթիվը	Անհրաժեշտ ուսումնասիրություն	Նշումներ
նախատեսվում է կայանք Հրազդանքաղաքում	-	-	2025թ.	անհրաժեշտ ուսումնասիրությունը կատարվել է մասնագիտացված համայնքային հիմնարկի կողմից	Գեղարքունիքի և Կոտայքի մարզերի կոշտ թափոնների կառավարում ծրագիր

ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ

ա. Կարճաժամկետ միջոցառումների բյուջե և ֆինանսավորում.

Աղյուսակ 39

h/h	Սահմանված թիրախ	Միջոցառման անվանում	Միջոցառման արժեք (հազ. դր.)	Ծախսերն ըստ պլանավորման կարճաժամկետում մանակահատվածի համար		Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրներ					Նշումներ
				1-ին տարի (հազ. դր.)	2-րդ տարի (հազ. դր.)	Ինքնաձախ սա-ծածկում (հազ. դր.)	Համայնքային բյուջե (հազ. դր.)	Պետական բյուջե (հազ. դր.)	Դոնոր կազմակերպություն (հազ. դր.)	Օպերատորի/ՀՈԱԿ-ի բյուջե (հազ. դր.)	
1		Օպերատորների կարողությունների բարձրացում, Գավառ համայնքում իրականացնել համապատասխան ընկերության միջոցով աղբահանություն, հավաքված աղբը տեղափոխել սահմանված աղբավայր									

2	Տվյալների հավաքագրման գործընթացների կազմակերպում, աշխատակիցների կարողությունների բարձրացում, Գավառ համայնքում իրականացնել տեսակավորված թափոնամաններից հավաքում օպերատորի միջոցով աղբահանություն, հավաքված աղբը տեղափոխել սահմանված տեսակավորման տարածք									
3	Մասնագիտացված ընկերության միջոցով աղբի տեղափոխում և տեղադրում									
4										
....										
	Ընդամենը									

բ. Միջնաժամկետ միջոցառումների բյուջե և ֆինանսավորում.

Աղյուսակ 40

h/h	Սահմանված թիրախ	Միջոցառման անվանում	Միջոցառման արժեք (հազ. դր.)	Ծախսերն ըստ պլանավորման միջնաժամկետ ժամանակահատվածի համար			Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրներ					Նշումներ
				3-րդ տարի (հազ. դր.)	4-րդ տարի (հազ. դր.)	5-րդ տարի (հազ. դր.)	Ինքնաձեռնարկ (հազ. դր.)	Համայնքային բյուջե (հազ. դր.)	Պետական բյուջե (հազ. դր.)	Դոնոր կազմակերպություն (հազ. դր.)	Օպերատորի/ ՀՈԱԿ-ի բյուջե (հազ. դր.)	
1		Օպերատորների կարողությունների բարձրացում, Գավառ համայնքում իրականացնել համապատասխան ընկերության միջոցով աղբահավաքություն, հավաքված աղբը տեղափոխել սահմանված աղբավայր										

2		Տվյալների հավաքագրման գործընթացների կազմակերպում, աշխատակիցների կարողությունների բարձրացում, Գավառ համայնքում իրականացնել տեսակավորված թափոնամաններից հավաքում օպերատորի միջոցով աղբահավաքություն, հավաքված աղբը տեղափոխել սահմանված տեսակավորման տարածք										
3		Մասնագիտացված ընկերության միջոցով աղբի տեղափոխում և տեղադրում										
4												

....												
Ընդամենը												

գ. Առանձին միջոցառումների մանրամասն աշխատանքային պլան և բյուջե.

Աղյուսակ 41

Միջոցառում	Կապիտալ ներդրումներ	Գործառնական ծախսեր	Այլ ծախսեր /մանրամասնել նշումների մեջ/	Նշումներ

ԱՂԲԱՅԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՈՇՏ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԲՅՈՒՋԵՏԱՎՈՐՈՒՄ

ա. Եկամուտների և ծախսերի ընդհանուր նկարագրության պլանավորման տարածքում նախատեսվող պլանավորման ժամանակաշրջանում

Աղյուսակ 42

Տարի	Բնակչության թիվ	Աղբահանության վարձավճար դրամ/անձ	Գործող տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը	Աղբահանության համակարգում ընդգրկված տնտեսվարող սուբյեկտների /աղբահանության պայմանագիր / թիվը	Վարձավճարների հավաքման ընդհանուր ծախսեր, դրամ/տարի	Աղբի հավաքման և տեղափոխման ծախս, դրամ/տարի	Աղբավայրում աղբի տեղադրման ծախս, դրամ/տոննա
1-ին տարի	22382	200	353	342	13000000	111440000	
2-րդ տարի	22860	200	353	345	14000000	112500000	
3-րդ տարի					15000000	114000000	
4-րդ տարի					16000000	115000000	
5-րդ տարի					17000000	117000000	

բ. Եկամուտ/Հավաքագրում և Ծախսեր.

Պլանավորման տարածքում աղբահանության և թափոնների կառավարման նախատեսվող եկամուտներն ու ծախսերը պլանավորման տարիներին ներկայացված է ստորև՝ 43-րդ աղյուսակում:

Աղյուսակ 43

Տարի	Աղբահանության եկամուտ/ հավաքագրում		Եկամուտ վերամշակման ենթակա թափոնների վաճառքից	Աղբահանության ծախս	Մանիտարական մաքրման ծախս
	Բնակչություն	Տնտեսվարող սուբյեկտներ			
1-ին տարի	53716800	16421100		108665000	104019000
2-րդ տարի	54854400	12712854			
3-րդ տարի					
4-րդ տարի					
5-րդ տարի					

գ. Ընդհանուր եկամուտ և ծախս.

Պլանավորման տարածքում աղբահանության և թափոնների կառավարման նախատեսվող եկամուտներն ու ծախսերի ընդհանուր պատկերը պլանավորման տարիներին ներկայացված է 44-րդ աղյուսակում:

Աղյուսակ 44

	Եկամուտներ	Ծախսեր	Տարբերություն
1-ին տարի	70137900	111440000	
2-րդ տարի			
3-րդ տարի			
4-րդ տարի			
5-րդ տարի			

դ. Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման նախատեսված ինքնարժեքը՝ ըստ հիմնական հոսքերի.

Կոշտ թափոնների կառավարման նախատեսված ինքնարժեքը՝ ըստ հիմնական հոսքերի պլանավորման ժամանակահատվածում ներկայացվում է 45-րդ աղյուսակում:

Աղյուսակ 45

	Կոշտ կենցաղայի ն թափոն	Խոշոր եզրաչափե րի թափոն	Շինարար ական աղբ	Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	Անվադո ղեր	Փաթեթավ որում և փաթեթվա ծք	Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	Կենսաբան ական թափոն	Վտանգավ որթափոնն եր
Աշխատուժ , դրամ/տարի									
Արտահագուստ և գործիքներ, դրամ /տարի									
Տեխնիկա շահագործում և պահպանում									
Վառելիքի ծախս									
Աղբամանների շահագործում և պահպանում									
Վարչական ծախսեր, դրամ/տարի									
Բնապահպանական հարկ									
Թափոնի գոյացում տոննա/տարի									
Մեկ անձի կողմից գոյացվող թափոնի քանակ /կգ/տարի									
Մեկ անձի հաշվով ինքնարժեք /դրամ.մարդ/									

ԳԼՈՒԽ 3. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Պլանավորման տարածքում աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման գործընթացների մշտադիտարկումն ու վերլուծությունը կատարելու համար սահմանվում են հաշվետվության հստակ ժամանակացույց և պահանջներ:

Տեղեկատվության ներկայացում

Հաշվետու ժամանակահատվածում առկա իրավիճակի գնահատման, պլանավորման և Պլանի իրականացման արդյունքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը պարբերաբար ներկայացվում է աղբահանության ոլորտի լիազոր մարմինին: Այս տեղեկատվությունը տրամադրվում է պլանավորման ժամանակաշրջանի 2-րդ և 4-րդ տարիների ավարտին՝ հետևյալ սկզբունքներով.

- Պլանի գործողությունների ընթացքի, հաջողությունների և թերացումների վերլուծություն,
- Սահմանված նպատակների և թիրախների իրագործման վերաբերյալ համապարփակ հաշվետվություն,
- Պլանի ազդեցության գնահատում համայնքի ընդհանուր սոցիալական, տնտեսական և էկոլոգիական իրավիճակի վրա:

Ներկայացվող փաստաթղթերի կազմը

Տեղեկատվությունը ներառում է հետևյալ փաստաթղթերը.

1. **Առկա իրավիճակի գնահատման փաստաթղթեր**՝ ընդգրկելով տվյալներ թափոնների ծավալի, տեսակավորման և վերամշակման գործընթացների վերաբերյալ:
2. **Պլանավորման փաստաթղթեր**՝ նախատեսված գործողությունների ցանկ, սահմանված նպատակներ և թիրախներ:
3. **Իրականացման արդյունքների վերլուծություն**՝ ընդգծելով ձեռքբերումները, չիրագործված նպատակներն ու դրանց պատճառները:

Ընդհանուր տեղեկություններ

Տեղեկատվությունը պետք է ներառի նաև ընդհանուր տվյալներ, որոնք պարունակում են.

- **Տեղեկատվության անվանումը**՝ «Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման մշտադիտարկման հաշվետվություն»:
- **Պլանավորման մեջ ընդգրկված համայնքների անվանումները**՝ Գավառ համայնքի ներսում ընդգրկված բոլոր բնակավայրերը:
- **Տեղեկատվությունը մշակող անձանց տվյալները**՝ ներառելով պաշտոնը, կոնտակտային տվյալները (հեռախոսահամար, էլ. հասցե):

Հիմնավորություն

Տվյալ գործընթացը ապահովում է աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ծրագրի թափանցիկությունը, հաշվետվողականությունը և արդյունավետության բարձրացումը՝ հնարավորություն տալով անհրաժեշտության դեպքում իրականացնել ճշգրտումներ:

ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆՈՒՄ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ և ԹԻՐԱԽՆՆԵՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

- Պլանում սահմանված կարճաժամկետ նպատակն իրագործված է
- Պլանում սահմանված կարճաժամկետ նպատակն իրագործված չէ

h/h	Թափոնի տեսակ	Պլանավորված ժամանակաշրջանում առաջնահերթություն	Ժամանակաշրջանում թափոնի ակազավող գոյացում	Ժամանակաշրջանում թափոնի ակազավող գոյացում	Թափոնների գործածության կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ/2024-2026 թվականներ/										Նշումներ			
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
					չտեսակավորվածի ակաբում (%)	ընդհանուր ծածկման վաճառում (%)	ընդհանուր քանակի Տեղափոխում (%)	Վերօգտագործում/կրկնօգտագործում (%)	օգտահանում որպես երկրորդ օրվա և ռեսուրս	թափոնների օգտահանում /կոմպոստաց	ենսագազ, ԲԲԿԵՏ, Բիոդիզել	Վնասվածք ունի/չեզոքացում (%)	ընդհանուր ծածկման Տեղափոխում	սանիտարական կոմպոստի ակաբում		անիտարական կոմպոստի ակաբում (%)		
1	Կոշտ կենցաղային թափոն, այդ թվում՝																	
	թուղթ, ստվարաթուղթ																	
	պլաստիկ																	
	ապակի																	
	օրգանական																	
2	Խոշոր եզրաչափերի թափոն																	
3	Շինարարական աղբ																	
4	Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն																	
5	Անվաղողեր																	
6	Փաթեթավորում և փաթեթվածք																	
7	Էլեկտրական և																	

	Էլեկտրոնային թափոն														
8	Կենսաբանական թափոն														
9	Այլ (նշել ըստ անհրաժեշտության)														

• Թափոնների վերափոխում չի իրականացվում.

ԹԵՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՎԱԾ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԿԵՐՆՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Գավառ համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման կառավարման նախորդ պլանի ընթացքում սահմանված մի շարք նպատակներ և թիրախներ չեն իրագործվել ամբողջությամբ: Սույն բաժնում ներկայացվում են այդ նպատակների վերլուծությունը, դրանց չիրագործման հիմնական պատճառները, ինչպես նաև դրանց հաղթահարմանն ուղղված առաջարկություններն ու լուծումները:

Չիրագործված նպատակի անվանում	Պլանավորված թիրախ	Փաստավի իրագործման պատճառները	Հետագա գործողությունները	Նշումներ
Թափոնների տեսակավորման համակարգի ներդրում	Գավառ համայնքում պիլոտային ծրագրի մեկնարկ թափոնների տեսակավորման 3 կետերի տեղադրմամբ	Տեխնիկական ռեսուրսների բացակայություն, ֆինանսավորման չապահովվածություն, բնակչության ներգրավվածության և իրազեկման պակաս	Գործընթացի համար ֆինանսավորում ներգրավելու համար դիմել միջազգային դոնոր կազմակերպություններին և կազմակերպել իրազեկման արշավ բնակչության շրջանում	
Վերամշակման ենթակառուցվածքների հիմնում	Վերամշակման կայանի կառուցում և նվազագույնը 20% թափոնների վերամշակում	Տեղական և արտաքին ֆինանսական միջոցների պակաս, տեխնիկական և կառավարման փորձի բացակայություն	Կապ հաստատել մասնավոր հատվածի ներկայացուցիչների հետ՝ համատեղ ներդրումներ և փորձի փոխանակում կազմակերպելու նպատակով	
Աղբավայրերի սանիտարական բարելավում	Աղբավայրերի բարեկարգում և միջազգային սանիտարական նորմերին համապատասխանեցում	Աղբավայրերի կառավարման համար տեխնիկական և միջոցների անհրաժեշտ բյուջետային ֆինանսավորման բացակայություն	Մշակել թափոնների կուտակման նոր քաղաքականություն, վերականգնել տարածքների սանիտարական մաքրությունը և խթանել տարածաշրջանային համագործակցությունը աղբավայրերի կառավարման գործում	
Բնակչության ներգրավվածության ապահովում	Բնակչության 50%-ի ներգրավվածություն տեսակավորման և վերամշակման նախաձեռնություններում	Հասարակության իրազեկման ցածր մակարդակ, թափոնների կառավարման թեմայով ուսուցման և տեղեկատվության պակաս	Իրականացնել համապարփակ հանրային իրազեկման ծրագրեր, սոցմեդիայի օգտագործմամբ տարածել հաջողված օրինակներ և կազմակերպել կրթական սեմինարներ	

Գավառ համայնքի աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման գործող պլանը որոշակի թերություններ է պարունակում, որոնք պահանջում են վերանայում և փոփոխություններ՝ համայնքի իրական կարիքներին ավելի լավ համապատասխանեցնելու համար:

Փոփոխման ենթակա կետեր

1. Թափոնների տեսակավորման ներդրում

- **Գործող պլան:** Թափոնների տեսակավորման համակարգի մասշտաբային ներդրում ամբողջ համայնքում:
- **Խնդիր:** Պլանի չափազանց հավակնոտ նպատակները չեն համապատասխանում համայնքի տեխնիկական և ֆինանսական կարողություններին:
- **Առաջարկվող փոփոխություն:** Առաջարկել փուլային մոտեցում՝ առաջին փուլում տեղադրել պիլոտային տեսակավորման կետեր՝ առանձին տարածքներում:

2. Վերամշակման ենթակառուցվածքների կառուցում

- **Գործող պլան:** Վերամշակման կենտրոնի հիմնում և վերամշակման համար բավարար տեխնիկական միջոցների ձեռքբերում:
- **Խնդիր:** Ֆինանսավորման բացակայությունը և մասնավոր ներդրողների հետ համագործակցության բացթողումը:
- **Առաջարկվող փոփոխություն:** Կենտրոնանալ պետական-մասնավոր համագործակցության խթանման վրա և դիտարկել հարակից համայնքների հետ համատեղ կենտրոնի ստեղծման տարբերակները:

3. Բնակչության ներգրավվածություն

- **Գործող պլան:** Բնակչության 50%-ի մասնակցություն տեսակավորման գործընթացում:
- **Խնդիր:** Իրազեկման պակասի և գործընթացների նկատմամբ վստահության ցածր մակարդակը:
- **Առաջարկվող փոփոխություն:** Մշակել համապարփակ հանրային իրազեկման ծրագիր, որը կներառի տեղեկատվական արշավներ, ուսուցողական ծրագրեր և սեմինարներ:

4. Տեղեկատվական և մոնիթորինգի համակարգի բարելավում

- **Գործող պլան:** Ամենամսյա հաշվետվությունների պատրաստում թափոնների կառավարման վերաբերյալ:
- **Խնդիր:** Հաշվետվությունները չեն ապահովում տվյալների վերլուծության և որոշումների ընդունման բավարար հիմքեր:
- **Առաջարկվող փոփոխություն:** Ներդնել տվյալների հավաքագրման և վերլուծության թվային գործիքներ՝ որոշումների ավելի հիմնավորված ընդունման համար:

Հիմնավորում

Այս փոփոխությունները անհրաժեշտ են, քանի որ գործող պլանի իրականացման գործընթացում ի հայտ են եկել մի շարք խոչընդոտներ, որոնք կապված են ռեսուրսների սահմանափակության, բնակչության ներգրավվածության ցածր մակարդակի և տեխնիկական բազայի անբավարարության հետ: Ներկայացված փոփոխությունները թույլ կտան բարելավել պլանի արդյունավետությունը և համապատասխանեցնել համայնքի առկա կարողություններին: